

Benedek Elek

**A csönka
torony**

Editura Kedvenc Kiadó
Székelyudvarhely, 2019

E mű részleteinek vagy teljes egészének közlése bármilyen médiában a kiadó írásbeli engedélye nélkül tilos és bűncselekmény a hatályban lévő törvények szerint.

Reproducerea parțială sau integrală a ediției fără acordul editurii este interzisă și se pedepsește conform legilor la vigoare.

Borítóterv: Szitai György Ferenc

Illusztrációk: Erőss Csongor

Megrendelhető:

0744-505331

0744-611095

E-mail: kedvenckiado2012@gmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ELEK, BENEDEK

A csonka torony / Benedek Elek. - Odorheiu Secuiesc : Kedvenc Kiado, 2019

ISBN 978-606-8638-83-6

Tartalom

AZ OLVASÓNAK	6
MIRKÓ KIRÁLYFI	30
FEKETEORSZÁG	43
A VASORRÚ BÁBA	49
AZ ACÉLGYŰRŰ	56
HAMMAS JUTKA	62
A SZEGÉNY EMBER HEGEDŰJE	67
AZ ARANYKÖLES	78
A KICSI BOJTÁR	90
A SZERENCSE ÉS AZ ÁLDÁS	98
KRISZTUS ÉS AZ ELÉGEDETLEN PÓPA	102
SZÓLÓ SZÖLŐ, MOSOLYGÓ ALMA,	109
CSENGŐ BARACK	111
VÁR ÉS FORRÁS	117
A LOMPOS MEDVE	122
A CSONKA TORONY	125
KRISZTUS ÉS A FÖSVÉNY ASSZONY	132
AZ ISTEN KARDJA	144
A TÁLTOS KECSKE	150
BÁLVÁNYOS VÁR	
A HADAK ÚTJA	

MIRKÓ KIRÁLYFI

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy király, s annak három szép növendék fia. Sugár, dali legényecske volt mind a három, de az apjuk ügyet sem vetett rájuk. Egész áldott nap ott üldögélt a király a palota hetvenhetedik ablakában, s folyton-folyvást napkeletre nézett, mintha onnét várt volna valakit. Kit várt, kit nem, azt ugyan senki lélek sem tudta, csak annyit láttak az udvarbéliek, hogy a királynak az egyik szeme folyvást sír, a másik meg nevet.

A királyfik sokat tanakodtak maguk közt, hogy ugyan mért húzódik félre az édesapjuk, s különösen azt szerették volna tudni, hogy mért sír az egyik szeme, s mért nevet a másik?

- Kérdezzük meg! - mondá az idősebbik.

- Kérdezzük meg! - mondá a fiatalabbik is.

Az idősebb királyfi nem is teketóriázott sokáig: bement az apja szobájába, s köszönt illendőképpen. A király akkor is napkeletre nézett, s haragosan fordult az ajtó felé.

- Mit akarsz, mit háborgatsz?! - förmedett a fiúra.

- Ne haragudjék, édes apámuram - felelt a királyfi -, csak azt akartam megkérdezni kigyelmedtől, hogy mért ül örökké az ablakban, s mért sír az egyik szeme, a másik meg nevet?

Hej, még csak most lobbant igazán haragra a király. Fogta a buzogányát, s úgy a fiának lódította, hogy ha hirtelen el nem kapja a fejét, mindjárt szörnyű halált hal.

A fiú esze nélkül szaladt ki az udvarra, ahol a testvérei vára-

koztak rá.

- No, mit mondott az édesapánk? - kérdezték a fiúk.

- Menjetek be, s majd ti is megtudjátok.

A középső királyfi ment is, no de, ha bement, egy-két szempillantás múlva még sebesebben szaladt ki, mint a bátyja.

- No, mit mondott, mit mondott? - kérdezte a legfiatalabb, Mirkó királyfi.

- Menj be, öcsém, Mirkó, s te is megtudod.

- Jól van, jól, bemegyek én is - mondá Mirkó, s nem szólt, nem beszélt többet, ment az apja szobájába.

De még szóra sem nyithatta a száját, repült feléje a buzogány, hogy csak úgy surrogott-burrogott, s ha félre nem kapja a fejét Mirkó királyfi, bizony szörnyű halálnak halálával hal meg. Hanem Mirkó bezzeg nem szaladt ki, mint ahogy a bátyjai. A buzogányt szépen kihúzta a falból (mert úgy tudjátok meg, hogy belefűrödött a falba), hát, hogy szavamat ne felejtsem, kihúzta a buzogányt, aztán odavitte az apjához.

- Tessék, édes apámuram, itt a buzogány. Ha halálomat akarod, itt vagyok, üss fejbe.

Tetszett a királynak ez a bátor beszéd.

- Ember vagy, fiam - mondá Mirkónak. - Látom, hogy nem ijedsz meg az árnyéktól. Hát meg is mondom neked, hogy mért sír örökké az egyik szemem, mért nevet a másik. Az egyik szemem azért sír, fiam, mert éjjel-nappal azon évelődöm, búcsálódok, hogy egyik fiam sem való királynak, s ha behunytam a szemeimet, szertezüllődik az én szép országom. A másik szemem pedig azért nevet, mosolyog örökké, mert egy vitéz pajtásomra gondolok, aki a selyemréten lakik, s azt

ígérte nekem, hogy ha minden ellenségét legyőzte, hozzám jő lakni, hadd legyünk együtt öreg napjainkban.

- Hát még nem győzte le az ellenséget a kigyelmed pajtása? - kérdezé Mirkó.

- Bizony nem, édes fiam. Ha százat levág, ezer támad helyébe, s azt mind egymaga kell hogy levágja.

- Ne búsuljon, édes apámuram - mondá Mirkó -, egy életem, egy halálom, megyek a selyemrétre, s vissza sem jövök a kigyelmed vitéz pajtása nélkül.

A bátyjai már szentül hitték, hogy szegény kis Mirkónak vége, mert különben rég kiszaladott volna. Bezzeg volt nagy álmélkodás, mikor Mirkó szép lassan kijött az udvarra, s elbeszélte bátyjainak, hogy mit hallott az édesapjuktól.

- De már először én próbálom szerencsét - mondá a legidősebb fiú, s tüstént visszament az apjához.

- Felséges apámuram - mondá -, hallottam Mirkótól, hogy a kigyelmed vitéz pajtásának segítségre volna szüksége. Én vagyok a legidősebb, engedje meg, hogy én menjek a selyemrétre.

- Jól van, fiam, menj Isten hírével! - mondá a király. - Próbálj szerencsét!

A legidősebb fiú elbúcsúzott apjától, testvéreitől, aztán fölnyergeltette a legszebb paripát, s még aznap elindult. Egy álló esztendeig járt oda meg vissza, de nem tudott továbbjutni a rézhídnál. Ezen nem tudott keresztülmenni a paripája. Felszakasztott a hídból egy deszkát, s azt hazavitte bizonyosságnak, hadd lássa az édesapja, hogy volt legalább a rézhídig..

- Hej, fiam - mondá a király -, mikor én olyan legény voltam,

mint te, egy óra volt nekem a rézhíd, nem egy esztendő. Te soha föl nem talárod, míg a világ s még két nap, az én vitéz pajtásomat.

Most a második fiú jelentette az apjának, hogy ő is szerencsét próbál.

- Jól van, fiam, csak próbálj! - mondá a király.

Fölnyergeltette a paripáját, s egy esztendő múlva került vissza ez is. Hozott magával egy ezüstdeszkát az ezüsthídból. Mikor megmutatta a királynak, ez csak legyintett a kezével nagy bánan.

- Látom már, hol voltál, ne is mondd. A te korodban két óra volt nekem az ezüsthíd. Feküdj le, fiam, te sem hozod haza az én vitéz pajtásomat.

- De már most csakugyan rajtam a sor - mondá Mirkó királyfi. Bement az apjához, ki ott ült most is az ablakban, de már most sírt mind a két szeme.

- Felséges apámuram - szólalt meg Mirkó -, ne sirjon kigyelmed! Eresszen el engem, s ha addig élek is, hazahozom a kigyelmed vitéz pajtását!

Eleget mondá a király:

- Ne menj, fiam, maradj itthon, mert ha elmegy, soha vissza nem kerülsz!

Mirkó addig kérte, s olyan szépen kérte, hogy az öreg király belényugodott.

Hej, örült Mirkó! Futva futott ki az istállóba, hogy válassza ki ott magának a legszebb paripát. Egyik szebb volt a másnál, de Mirkónak egy sem tetszett. Hát amint búcsálódnék magában, odamegy egy ősz öregasszony, s megszólítja:

- A selyemrétre akarsz menni, úgy-e, Mirkó királyfi?

- Oda, nénémasszony, oda.

- No, ha oda, akkor ne itt keress magadnak való paripát. Eredj, menj vissza az édesapádhoz, kérd el tőle a csontkürtjét, s fuvints belé jó erősen. Ahogy a csontkürtbe fuvintasz, egyszeribe hazajő az aranyszörű ménes, de ne ebből válassz magadnak paripát, hanem várd meg azt a girhes-görhes csikót, amelyik a ménes után sántikál, s amelyik úgy meg szokta sújtani farkával a kapubálványt,* hogy az egész palota megrezdül belé.

Megköszönte Mirkó a tanácsot, s visszament az apjához.

- Édes apámuram, azért jövök vissza, hogy adja nekem a csontkürtjét.

- Hát azt neked ki tanácsolta? - kérde a király.

Mirkó egy kicsit húzódozott, hogy vajon megmondja-e, de gondolta: ő bizony megmondja az igaz valóságot. Meg is mondta:

- Egy ősz öregasszony tanácsolta, édesapám.

- Jól van, fiam, menj le a hetedik pincébe. Ott van egy vakablak. Abba van bevakolva a csontkürt. Vedd ki, ha ugyan még használhatod.

Lement Mirkó a hetedik pincébe, s egy csákánnyal hamarosan kibontotta a vakablakot. Ott volt a csontkürt. Fogta, vitte, s ahogy az udvarra ért, beléfuvintott jó erősen.

Hát, Istenem, megcsendült erre a palota, az udvar, a kert, csengett erdő-mező. Jöttek az aranyszörű paripák. Mindenik nyakában volt egy aranycsengő, attól volt az a nagy csendülés. Jöttek a paripák, szebbnél szebbek, túszköltek, horkoltak,

ágaskodtak, mintha valamennyi ki akart volna repülni a világból. De Mirkó ügyet sem vetett rájuk, ő azt a girhes-görhes csikót várta. Jött az is, jó messzire a többi után. S ahogy az öregasszony mondta: mikor a kapu alá ért, farkával úgy megsuhintotta a kapubálványt, hogy megrendült belé a palota. Mirkó megvárta, míg a paripákat bekötik az istállóba, aztán bement ő is, egyenest a táltos csikóhoz, s megsimogatta.

A táltos csikó egyszerűen megszólalt:

- Tudom, miért simogatsz, Mirkó királyfi. Azt akarod, úgy-e, hogy a selyemrétre vigyelek. Hát jól van, én elviszlek szívesen, de addig még sok mindent el kell végezned.

- Csak szólj - mondá Mirkó -, mindent megteszek, amit kívánsz.

- Először is, adjál nekem jó abrakot, mert hosszú útra megyünk.

- Mit adjak, édes lovam? Zabot? Szénát? Sarjút?

- Se zabot, se szénát, se sarjút, kicsi gazdám. Hozz egy zsák árpát!

Vitt neki egy zsák árpát. Egy szempillantásra mind egy szemig megette.

- Most hozzál egy zsák kölest!

Vitt neki egy zsák kölest, s a táltos csikó azt is megette egy szempillantásra.

- No, édes lovam, kell-e még valami?

- Kell, kicsi gazdám! Adj most egy teknő tüzes parazsat!

Ámult-bámult Mirkó királyfi, de engedelmeskedett. Vitt a táltos lónak egy teknő tüzes parazsat. Úgy felhabzsolta, mintha zsenge zab lett volna. Ekkor egyet nagyot fűjt, megrázkódott,

s hát - halljatok csudát! - a girhes-görhes, bogos lábú csikóból olyan gyönyörűséges szép aranyszőrű paripa lett, hogy Mirkó királyfinak csak úgy káprázott a szeme.

- No kicsi gazdám, most még szaladj fel a palotába - mondá a táltos, kérd meg az édesapádat, hogy adja oda neked azt a kardját s azt a karabélyát, amelyekkel ötven esztendővel ezelőtt háborúban járt, azután meg azt a nyeret s azt a kantárt, amelyik ugyancsak ötven esztendővel ezelőtt a fejemben volt.

Szaladt Mirkó a királyhoz, mint a sebes szél.

- Felséges apámuram, adja ide a kardját, a karabélyát, a nyergét meg a kantárját!

- Melyiket, fiam? - kérdezte a király. - Száz meg ezer van nekem, azt sem tudom, melyik másik.

Mirkó megmondotta, hogy melyikre van szüksége.

- Hej, édes fiam, nem sok hasznát veszed már te sem a kardnak, sem a karabélynak. Rozsdás mind a kettő. De még a nyeregnek meg a kantárnak sem. Talán már meg sincsenek, ha ugyan ott nem hányódnak a szín alatt.

Bánta is Mirkó: legyen rozsdás a kard is, a karabély is, csak a táltos lónak kedve teljék. Lekapta a szegről a kardot, aztán futott a szín alá, s hát, áldott szerencséire, ott volt még a kantár is, a nyereg is. De, Uram, Jézus, milyen volt mind a kettő. Vastagon állott a piszok nyergen is, kantáron is. No, csakhogy megvoltak. Szaladt velük az istállóba.

- Itt van, édes lovam, minden, amit kívántál.

A táltos ló csak ráfuvintott nyeregbe, kantárra, kardra, karabélyra, s hát csak úgy eltűnt rozsdá, piszok, ragyogott

a kard, karabély, nyereg, kantár, csillogtak-villogtak az aranyos, gyémántos szíjak, a mindenféle drágakövek, mikkel a szerszámok ki valának rakva.

- Így, kicsi gazdám, így, ilyen szerszám illik egy királyfinak - mondá a táltos.

Mirkó hamar fölnyergelte-kantározta a táltost, felkötötte kardját, övébe szúrta drágagyöngyös karabélyát,* s fel akart pattanni a táltos hátára.

- Hohó, kicsi gazdám - szólt a táltos -, várj még csak egy kicsit! Vezess ki a városból, s a városon kívül ülj föl majd reám.

Mirkó szépen kivezette a táltost, s a város végén föl pattant a nyeregre.

- Na, kicsi gazdám - szólt most a táltos -, hogy vigyelek: úgy-e, mint a sebes szél vagy mint a sebes gondolat?

Felelt Mirkó:

- Úgy vígy, édes lovam, ahogy neked tetszik, csak a selyem-rétre vígy.

- Hát akkor hunyd bé a szemedet, s kapaszkodj belém magyarosan!

Mirkó behunyta a szemét, a táltos pedig hirtelen fölemelkedett, s repült, mint a sebes gondolat, még annál is sebesebben. Surrogott-burrogott a levegő, hol hideg, hol meleg csapta meg Mirkót, hol forgószél rángatta, hol meleg nap izzasztotta. A táltos pedig csak repült, repült erdőkön-mezőkön, hegyeken-völgyeken, sebes folyóvizeken keresztül. De Mirkó ezt csak úgy sejdítette, mert a szemét a világért ki nem nyitotta volna. Egyszerre csak, topp! megállott a táltos, nagyot toppantott az

ciső lábával.

- Nyisd ki a szemedet, kicsi gazdám!

Mirkó kinyitotta.

- Mit gondolsz, hol vagyunk?

- Ha jól szemlélem, a rézhídnál.

- Bezzeg, hogy a rézhídnál. Eddig járt az idősebb bátyád. Innét vitt haza egy szál rézdeszkát. No, most hunyd bé ismét a szemedet!

Mirkó behunyta a szemét, s a táltos repült, repült, most még sebesebben. Ugyancsak nagy erővel kapaszkodott belé Mirkó, mert különben lefordul a hátáról. De már az igaz, hogy nem lehetett sokáig a szeme behunyva, mert a táltos egy jó szempillantásra megint toppantott a lábával.

- Nyisd ki a szemedet, kicsi gazdám!

- Kinyitottam, édes lovam.

- Hát most mit látsz, kicsi gazdám?

- Ezüsthidat, édes lovam.

- Látod-e, hogy hibádzik egy szál deszka? Ezt a kisebbik bátyád vitte haza. Innét fordult vissza. Hanem most csak hunyd bé a szemedet szaporán, de jó erősen!

Hej, volt, ahogy volt eddig, de még csak ez volt az istenes repülés! Erős szélfúvás kerekedett: mintha lett volna égszakadás, földindulás, amerre a táltos repült.

- Mindjárt lefordulok, édes lovam! - ijedezett Mirkó.

- Csak csipeszkedj* jól belém, kicsi gazdám, még csak egy forgószél van előttem.

Na, keresztülsurrant ezen is, mint a nyílvevő, s a másik minutában már a földre toppantott.